

Bog anmeldelser

H. Winding Pedersen: Samfundøkonomiens Grundtræk. Almindelig Erhvervslære I. 425 Sider. Høst og Søns Forlag. Kbhvn. 1941.

Niels Banke, Jens Toftegaard og K. Vedel-Petersen: Dansk Erhvervsliv. Almindelig Erhvervslære II. 266 Sider. Høst og Søns Forlag. Kbhvn. 1941.

Det er et Vidnesbyrd om de senere Aars store Tilgang til de erhvervsøkonomiske Specialstudier, at den Lærebog i Nationaløkonomi, som bruges ved den fælles Undervisning til første Del, allerede nu foreligger i fjerde Udgave. Og det er Udtryk baade for stærke Forskydninger i det økonomiske Liv og for en kraftig Grøde i den nationalekonomiske Videnskab, at man ikke har ment at kunne nøjes med en à jour Føring af 1937-Udgaven, men har foretaget en gennemgribende Omarbejdelse. Den har bl. a. medført en Udvidelse af Stoffet fra 400 til 700 Sider, saa det er blevet nødvendigt at lade den teoretiske og den samfundsbeskrivende Del fremtræde som to selvstændige Bøger.

Første Bind, der indeholder Teorien, er helt ud skrevet af Lektor Winding Pedersen. Det har ikke været nogen let Opgave at løse. Der har kun staaet kort Tid til Forfatterens Raadighed. Der stilles meget store Krav til Fremstillingens Klarhed og pædagogiske Tilrettelæggelse, uden at der dog maa slaas af paa den videnskabelige Kvalitet. Og endelig har store Dele af den økonomiske Teori været i Smeltediglen i de senere Aar, og Resultatet af denne Proces er endnu langt fra afklaret.

Overfor denne Brydning mellem gamle Synspunkter og nye har Winding Pedersen valgt at indtage en forsigtig Holdning. Mest moderne er hans Fremstilling af Pris- og Omkostningslæren, og i Penge- og Konjunkturteorien er der ogsaa med Held anlagt nye Betragtningssmaader paa adskillige Punkter. Derimod er Afsnittene om Opsparing og Kapitaldannelse og om den funktionelle Fordeling stærkt præget af ældre Opfattelser, ligesom hele Bogens Disposition følger den traditionelle Linie. Saaledes behandles Arbejdsløshedsproblemet yderst stedmoderligt paa et Par Sider til allersidst, og Kapitaldannelsen drøftes S. 89—95 og igen S. 219—28 i det store og hele under Forudsætning af konstante Indkomster, medens den virkelige Sammenhæng mellem Opsparing, Investering og Rentefod i et bevægeligt Samfund først diskuteres S. 332—38. Var det hele ikke blevet kortere og mere forstaaeligt, om man straks fra Begyndelsen havde indført Begrebet Kredit i Stedet for at tale om »opsparet Pengekapital«?

Ved Forklaring af Sammenhængen mellem Betalingsbalancen og Valutakurserne kunde man vistnok med Fordel have anvendt Pristeoriens Udbuds- og Efterspørgselskurver og have sondret mellem Udbud og Efterspørgsel

Bog anmeldelser

H. Winding Pedersen: Samfundøkonomiens Grundtræk. Almindelig Erhvervslære I. 425 Sider. Høst og Søns Forlag. Kbhvn. 1941.

Niels Banke, Jens Toftegaard og K. Vedel-Petersen: Dansk Erhvervsliv. Almindelig Erhvervslære II. 266 Sider. Høst og Søns Forlag. Kbhvn. 1941.

Det er et Vidnesbyrd om de senere Aars store Tilgang til de erhvervsøkonomiske Specialstudier, at den Lærebog i Nationaløkonomi, som bruges ved den fælles Undervisning til første Del, allerede nu foreligger i fjerde Udgave. Og det er Udtryk baade for stærke Forskydninger i det økonomiske Liv og for en kraftig Grøde i den nationalekonomiske Videnskab, at man ikke har ment at kunne nøjes med en à jour Føring af 1937-Udgaven, men har foretaget en gennemgribende Omarbejdelse. Den har bl. a. medført en Udvidelse af Stoffet fra 400 til 700 Sider, saa det er blevet nødvendigt at lade den teoretiske og den samfundsbeskrivende Del fremtræde som to selvstændige Bøger.

Første Bind, der indeholder Teorien, er helt ud skrevet af Lektor Winding Pedersen. Det har ikke været nogen let Opgave at løse. Der har kun staaet kort Tid til Forfatterens Raadighed. Der stilles meget store Krav til Fremstillingens Klarhed og pædagogiske Tilrettelæggelse, uden at der dog maa slaas af paa den videnskabelige Kvalitet. Og endelig har store Dele af den økonomiske Teori været i Smeltediglen i de senere Aar, og Resultatet af denne Proces er endnu langt fra afklaret.

Overfor denne Brydning mellem gamle Synspunkter og nye har Winding Pedersen valgt at indtage en forsigtig Holdning. Mest moderne er hans Fremstilling af Pris- og Omkostningslæren, og i Penge- og Konjunkturteorien er der ogsaa med Held anlagt nye Betragtningmaader paa adskillige Punkter. Derimod er Afsnittene om Opsparing og Kapitaldannelse og om den funktionelle Fordeling stærkt præget af ældre Opfattelser, ligesom hele Bogens Disposition følger den traditionelle Linie. Saaledes behandles Arbejdsløshedsproblemet yderst stedmoderligt paa et Par Sider til allersidst, og Kapitaldannelsen drøftes S. 89—95 og igen S. 219—28 i det store og hele under Forudsætning af konstante Indkomster, medens den virkelige Sammenhæng mellem Opsparing, Investering og Rentefod i et bevægeligt Samfund først diskuteres S. 332—38. Var det hele ikke blevet kortere og mere forstaaeligt, om man straks fra Begyndelsen havde indført Begrebet Kredit i Stedet for at tale om »opsparet Pengekapital«?

Ved Forklaring af Sammenhængen mellem Betalingsbalancen og Valutakurserne kunde man vistnok med Fordel have anvendt Pristeoriens Udbuds- og Efterspørgselskurver og have sondret mellem Udbud og Efterspørgsel

paa Valutamarkedet (ex ante) og Køb og Salg af Valuta (ex post). Dette Skel kunde iøvrigt ogsaa være fremhævet skarpere i den almindelige Prislære, hvor Forfatteren bruger Ordene Efterspørgsel og Udbud synonymt med Køb og Salg.

Fra Formens Side er det vanskeligt at rette Indvendinger mod Bogen. Den er overordentlig velskrevet, Ræsonnementerne er klart og udførligt gennemarbejdede og Eksemplerne valgt med Omhu. Alt i alt er det uden Tvivl den bedste samlede Fremstilling af Nationaløkonomiens Problemer, som for Tiden foreligger paa Dansk.

Andet Bind af Erhvervslæren er i Hovedsagen udarbejdet af Lektor Niels Banke, idet kun Forsikringsafsnittet og det sociale og det finansielle Afsnit er skrevet af henholdsvis Lektor Vedel-Petersen og Direktør Toftegaard. Her har Vanskelighederne ved Stoffets Ordning været mindre end ved den teoretiske Del, men Kravene til en overskuelig Fremstilling, der drager de væsentlige Tal og Kendsgerninger ud af et stort og broget Materiale, har til Gengæld været store. De er imidlertid blevet særdeles tilfredsstillende opfyldt. Bogen giver paa forholdsvis begrænset Plads en letlæselig og egentlig forbavsende indholdsrig Oversigt over det danske Samfunds Økonomi. Enkelte Smaafejl har sneget sig ind, f. Eks. paa S. 167 ved Gengivelsen af Sparekasselovens § 10, 1ste Stk. Alvorligere er, at man savner en blot nogenlunde fyldig Redegørelse for Arbejdsløsheden i Danmark, dens Udvikling i nyere Tid og dens Fordeling paa Fag og evt. efter Aarsager. Et Sagregister havde ogsaa været ønskeligt i en Bog, der som denne vil blive meget benyttet som Haandbog.

Med dette anselige Tobindsværk i Forbindelse med Winding Pedersens Bog om »Omkostninger og Prispolitik« er der paa meget kort Tid tilvejebragt et moderne og kvalitetsmæssigt fremragende Grundlag for Handelshøjskolens Undervisning i Nationaløkonomi, og der er al Grund til at tro, at disse Bøger vil kunne finde Anvendelse ogsaa ud over den Kreds, de henvender sig direkte til.

Poul Nyboe Andersen.

Dr. phil. Wolmer Clemmensen: Deskriptiv Erhvervsetik. Einar Harcks Forlag, København 1942. 80 Sider.

Dr. Clemmensen har i det første Afsnit i ganske kort Form givet en Fremstilling af Erhvervsetikken gennem Tiderne og tillige fremsat sin Plan, der gaar ud paa, at der skal oprettes *erhvervsetiske Forskningsinstituter* overalt i Europa, og at *Erhvervsetikken skal gøres til Undervisningsfag i alle Lande*. I Afhandlingens andet Afsnit behandles den deskriptive Erhvervsetiks (i det følgende skrevet d. E.) Opgave og Metodeproblem.

Vi faar her at vide, at en etisk Dom er en Dom, der vurderer en Handling eller dens Motiv som god eller slet, og at moralske »Sandheder« ikke kan bevises og derfor aldrig kan opnaa objektiv Gyldighed. Den enkeltes Tilslutning til et etisk System maa altid bero paa et subjektivt Valg. Derimod kan etiske Systemer og etiske Forestillinger meget vel opnaa kollektiv Gyldighed, d. v. s. opnaa Majoritetens Sanktion inden for et Samfund eller en Samfundsgruppe.